

Elinvoima- ja työllisyysohjelman hyväksyminen /PT (kvalt)

VD/3004/00.01.02.00/2026

PT/SI/TK/UB/JK

Kuntalain 37 §:n mukaan jokaisessa kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan kaupungin Tulevaisuus asuu Vantaalla -strategian vuosille 2026–2029 kokouksessaan 26.1.2026 § 3.

Strategian hyväksymispäätöksessään kaupunginvaltuusto on todennut, että strategiaa toteutetaan strategisten ohjelmien, vuotuisten talousarviossa esitettävien kaupunkitason sitovien tavoitteiden sekä toimialojen ja palvelualueiden tuloskorttien kautta.

Hyväksytyyn kaupunkistrategiaan on kirjattu strategisista ohjelmista seuraavasti:

Toteutamme strategiaa kuuden muutosohjelman kautta. Onnistumme strategiassa, kun saamme aikaan tavoitteellisen muutoksen näillä tietopohjaisesti valituilla ohjelma-alueilla. Strategiset ohjelmat ovat kaupunkitasoisia ja niitä johdetaan yli toimialarajojen. Kehitämme kaupungin johtamisjärjestelmää ja kyvykkyyksiä ohjelmien onnistumisen tueksi. Strategiset ohjelmat ovat strategian mukaisesti elinvoima- ja työllisyysohjelma, kotoutumisen ohjelma, myönteisen aluekehityksen ohjelma, turvallisuusohjelma, talousohjelma ja ympäristöohjelma. Muutosohjelmat kattavat strategiakauden.

Elinvoima- ja työllisyysohjelma toimii kaupunkistrategian keskeisenä toimeenpanovälineenä 2026–2029. Edellisellä strategiakaudella 2022–2025 elinvoimaisuuden ohjaavina dokumentteina olivat Kasvu- ja elinvoimaohjelmaa (KV 19.12.2022 § 7) sekä Tuottavuus- ja kasvuohjelma (KH 8.2.2021 § 13). Elinvoima- ja työllisyysohjelma noudattaa kaupunkitasoisia sitoumuksia, lakisääteisiä suunnitelmia sekä hyväksytyjä periaatteita ja linjauksia. Elinvoima- ja työllisyysohjelman kannalta keskeisiä ohjaavia dokumentteja ovat mm. elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet (vireillä, KV 22.6.2026), työllisyyden edistämisen periaatteet (KV 12.5.2025 § 7) maankäytön elinkeinopoliittiset periaatteet (vireillä), maa- ja asuntopoliittiset linjaukset (10.10.2022 § 7), kaupungin tapahtumatoiminnan suuntaviivat 2026–2033 (ET-jaosto 26.2.2026 § 5) sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat (KH 8.6.2026).

Ohjelmatyön strategisena tavoitteena on muuttaa koko kaupunkikonserni aktiiviseksi elinvoiman ja työllisyyden rakentajaksi. Muutos suuntaa päätöksentekoa sekä omistajaohjausta, investointeja ja niiden houkuttelua, palveluiden sekä organisaatiomme toimintakulttuurin kehittämistä.

Elinvoima- ja työllisyysohjelmassa painottuvat muutoksen osa-alueet ovat seuraavat:

1. Työllisyys nousee ja työttömyys laskee

Tällä muutoksen osa-alueella vahvistetaan kaupungin työnantajalähtöistä toimintamallia ja työvoiman kohtaantoa. Asiakasohjauksessa panostetaan osaamiseen, koulutuspolkuihin ja nuorten siirtymiin kohti jatko-opintoja ja työelämää. Osana työllisyyden hoitoa tehostetaan työkyvyn arviointia ja palveluihin ohjausta yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Kaupunkikonsernissa huomioidaan työllisyys- ja elinvoimavaikutukset systemaattisesti päätöksenteossa.

2. Investoinnit kiihdyttävät Vantaan elinvoimaa

Tämä muutoksen osa-alue tavoittelee Vantaalle asemaa Helsingin seudun houkuttelevimpana investointikohteena. Tavoite on vauhdittaa investointikehitystä ja sujuvoittaa investointien edellytyksiä (prosessit, tontit, yhteistyö). Kaupunki tarjoaa entistä laajempia ja monipuolisempia ratkaisuja yritysten sijoittumisen tarpeisiin sekä tavoittelee nykyistä suurempaa investointikysyntää. Omilla toimillaan kaupunki pyrkii kasvattamaan investointikysyntää ja vastaa siihen entistä joustavammin ja ennakoivasti. Investointeja arvioidaan niiden kokonaisvaikutusten (mm. työllisyys, verotulot, elinkeinorakenne) perusteella.

3. Vantaa tarjoaa houkuttelevan kaupunkikokemuksen asukkaille ja vierailijoille

Muutoksen osa-alueella kehitetään kaupunkiympäristöjä kestävästi vetovoimaisina kokonaisuuksina (asuminen, palvelut, tapahtumat, lähiluonto). Osana kaupunkikokemuksen kehittämistä vahvistetaan asiakaslähtöisyyttä ja sujuvia palvelupolkuja kaupungin palvelutarjonnassa. Omaleimaista tapahtumatoimintaa kehitetään vetovoiman vahvistamiseksi ja kaupunki tavoittelee asemaa yhtenä Suomen johtavista elämyskaupungeista.

Muutoksen osa-alueiden tavoitteisiin kohdistuu strategiakaudella joukko toimenpiteitä mittareineen. Toimenpidetäsmänsä täsmenyy strategiakauden aikana. Ohjelman toteutusta seurataan osana kaupungin strategia- ja talousprosessia. Ohjelmaan valitut toimenpiteet vaativat poikkihallinnollista työtä ja kumppanuuksia toteutuakseen vaikuttavimmin. Ohjelman toteutus edellyttää asiakaslähtöistä toimintakulttuuria, jossa panostetaan tiedolla johtamiseen, priorisoidaan toimia vaikuttavuuden perusteella ja vahvistetaan oppivaa organisaatiota.

Kaupunginhallitus 22.6.2026 § 10

Vs. kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi Vantaan kaupungin Elinvoima- ja työllisyysohjelma vuosille 2026–2029,
- b) todeta, että strategisen ohjelman väliarviointi tehdään osana strategian väliarviointia ja ohjelman toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain, ja
- c) todeta, että strategiset ohjelmat ohjaavat osaltaan strategisten vuositavoitteiden eli sitovien tavoitteiden asetantaa.
- d) valtuuttaa ohjelmajohtaja tekemään elinvoima- ja työllisyysohjelmaan vähäisiä teknisiä korjauksia tarvittaessa.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Mika Niikko esitti liitteenä olevaan elinvoima- ja työllisyysohjelmaan seuraavat muutosehdotukset:

Liitteen kohta 3.2 Muutoksen menestystekijät (sivut 8–9)

Täydennetään kohdassa "Toimimme systemisesti yhteistyössä" olevaa tekstiä seuraavasti:

Nykyinen teksti:

"Yhteiset tavoitteet ohjaavat toimialojen, konserniyhtiöiden ja kumppaneiden yhteistyötä, joka korvaa siilomaisen tekemisen. Näin rakennamme voittavia tiimejä." muutetaan muotoon:

"Yhteiset tavoitteet ohjaavat toimialojen, konserniyhtiöiden ja kumppaneiden yhteistyötä, joka korvaa siilomaisen tekemisen. Näin rakennamme voittavia tiimejä. **Poikkihallinnollisille tavoitteille määritellään selkeät vastuut, seuranta ja raportointikäytännöt osana ohjelman toimeenpanoa.**"

Liitteen kohta 4.1 Tavoite 1: Työllisyys nousee ja työttömyys laskee (sivu 12)

Täydennetään nykyistä tekstiä seuraavasti:

Nykyinen teksti:

"Työllisyys nousee päätöksenteon läpileikkaavaksi teemaksi. Kaupunkikonsernin päätöksenteossa ja toiminnan ohjauksessa arvioidaan systemaattisesti vaikutuksia työllisyyteen ja elinvoimaan." Muutetaan muotoon: "Työllisyys nousee päätöksenteon läpileikkaavaksi teemaksi. Kaupunkikonsernin päätöksenteossa ja toiminnan ohjauksessa arvioidaan systemaattisesti vaikutuksia työllisyyteen ja elinvoimaan. **Merkittävässä päätöksissä vaikutukset työllisyyteen, elinvoimaan, yritysten toimintaedellytyksiin ja kaupungin talouteen arvioidaan kirjallisesti osana päätösvalmistelua.**"

Liitteen kohta 4.2 Tavoite 2: Investoinnit kiihdyttävät Vantaan elinvoimaa (sivu 16)

Täydennetään nykyistä tekstiä: "Investointien volyymi yksin ei ratkaise, vaan niiden kyky synnyttää monipuolisia työpaikkoja, kytkeytyä paikalliseen työvoimaan ja vahvistaa kaupungin pitkän aikavälin kehitystä." seuraavasti: "Investointien volyymi yksin ei ratkaise, vaan niiden kyky synnyttää monipuolisia työpaikkoja, kytkeytyä paikalliseen työvoimaan ja vahvistaa kaupungin pitkän aikavälin kehitystä. **Investointien arvioinnissa painotetaan erityisesti työllisyysvaikutuksia, kunnallisveropohjan vahvistumista sekä investointien kytkeytymistä paikalliseen työvoimaan ja yritysverkostoihin.**"

Jäsen Niikon tekemät muutosehdotukset raukesivat kannattamattomina.

Päätös:

Hyväksyttiin vs. kaupunginjohtajan esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Mika Niikko jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

" Perussuomalaiset pitävät ohjelman tavoitteita kannatettavina, mutta katsovat sen jäävän monilta osin liian yleiselle tasolle suhteessa Vantaan vakaviin työllisyys- ja elinvoimahaasteisiin.

Ohjelma sisältää runsaasti kirjauksia toimintakulttuurista, prosesseista, yhteistyöstä ja kaupunkikokemuksesta, mutta huomattavasti vähemmän konkreettisia keinoja uusien yksityisen sektorin työpaikkojen synnyttämiseksi. Työllisyyttä ei paranneta ensisijaisesti hallinnollisilla rakenteilla vaan yritysten kasvun, investointien ja työpaikkojen lisääntymisen kautta.

Perussuomalaiset korostavat, että investointien arvioinnissa tulee painottaa erityisesti niiden työllisyysvaikutuksia, kunnallisveropohjan vahvistumista sekä kytkeytymistä paikalliseen työvoimaan. Kaupungin rajallisia maa-alueita ja resursseja tulee ensisijaisesti kohdentaa hankkeisiin, jotka luovat merkittävästi uusia työpaikkoja ja vahvistavat Vantaan taloudellista perustaa.

Lisäksi ohjelmassa tunnistetaan oikein siiloutumisen, osaoptimoinnin ja hajanaisen johtamisen ongelmat, mutta niiden ratkaiseminen jää liian avoimeksi. Ohjelman onnistuminen edellyttää nykyistä selkeämpää vastuunjakoa, vaikutusten arviointia ja tavoitteiden seurantaa.

Vantaan elinvoima rakentuu viime kädessä työstä, osaamisesta, turvallisesta arjesta ja yritysten menestymisestä. Näiden tulee olla myös ohjelman toimeenpanon tärkeimmät painopisteet. ”

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Jorma Hentilä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

” Keskustan valtuustoryhmä pitää elinvoima- ja työllisyysohjelman suuntaa oikeana. Vantaa tarvitsee määrätietoisia toimia työllisyyden, koulutustason, investointien ja kaupungin vetovoiman vahvistamiseksi. Samalla toteamme, että Keskustan esittämiä konkreettisia muutosesityksiä ei ole valmistelussa ja neuvotteluissa otettu riittävästi huomioon.

Ohjelma tunnistaa Vantaan ongelmat paremmin kuin se ratkaisee ne. Teksti jää monin paikoin liian yleiselle strategia- ja hallintopuheen tasolle. Keskustan mielestä ohjelman kärjeksi pitää nostaa kolme asiaa: työllisyys, koulutustaso ja yritysten toimintaedellytykset. Kaupunkikokemus, tapahtumat ja maine ovat tärkeitä, mutta ne eivät saa ohittaa perusasioita. Ensin työ, osaaminen ja turvallinen arki, sitten elämyskaupunki. Työllisyyden osalta ohjelmasta puuttuu uskottava polku työttömyysturvan kuntaosuuden eli ns. sakkomaksujen vähentämiseksi. Keskusta on esittänyt Vantaa-lisän kaltaista mallia, jossa kaupunki tulisi työnantajaa vastaan, kun tämä työllistää vantaalaisen pitkäaikaistyöttömän tai muutoin vaikeassa työmarkkina-asemassa olevan henkilön. Tämä olisi suoraviivainen keino vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä sekä sen inhimillisiä ja julkisen talouden kustannuksia.

Vantaan matala koulutustaso, kielitaidon puutteet ja kotoutumisen haasteet eivät ratkea yleisillä kirjauksilla. Keskusta on esittänyt, että työ, koulutus sekä suomen kielen ja yhteiskunnan tuntemuksen opiskelu sidotaan nykyistä tiiviimmin yhteen. Vantaalla tulisi voida pilotoida mallia, jossa osa päivästä on työtä tai koulutusta ja osa tavoitteellista kielen ja kulttuurin opiskelua. Lisäksi Vantaan tulisi selvittää erityistalousalueen tai vastaavan erityisratkaisun mahdollisuutta, jotta kotoutumispalvelut olisivat vahvempia ja osallistuminen kotoutumistoimiin nykyistä velvoittavampaa.

Investointien osalta hyvä tavoite ei vielä riitä. Jos Vantaa haluaa purkaa siloja, nopeuttaa prosesseja, kotiuttaa investointeja ja näyttäytyä yhtenäisenä kumppanina yrityksille, ohjelmassa pitää sanoa, mikä kaupungin toimintatavassa todella muuttuu. Vastuut, työkalut ja johtaminen eivät voi jäädä auki.

Keskusta korostaa myös, ettei Vantaan vetovoimaa voida rakentaa vain uusien asuinalueiden, tapahtumien ja elämyskohteiden varaan. Valtaosa vantaalaisista asuu pitkälle tulevaisuuteen nykyisillä asuinalueilla. Siksi ohjelmassa tulee kuvata myös se, miten nykyisiä kaupunginosia kehitetään ja niille kertynyttä korjausvelkaa vähennetään. Lähiluonto ja kaupunkivihreä eivät saa jäädä markkinointipuheeksi, vaan niiden pitää näkyä myös kaavoitusratkaisuissa.

Keskusta tukee ja pitää tärkeänä ohjelmassa tavoiteltua toimintakulttuurin muutosta. Muutos ei kuitenkaan tapahdu julistamalla. Ohjelmassa pitäisi kuvata, miten muutos johdetaan, organisoidaan ja resursoidaan. Vantaan elinvoima ei synny uusista strategiasanoista. Se syntyy siitä, että nuoret saavat koulutuksen, maahan muuttaneet pääsevät töihin ja oppivat suomen kielen ja kulttuurin, yritykset saavat osaavaa työvoimaa ja kaupunginosien turvallinen arki toimii sujuvasti ja viihtyisästi.

Valitettavasti Vantaan vanhat valtuustoryhmittävät eivät olleet valmiita huomioimaan ohjelman laatua parantavia konkreettisia muutosesityksiä, vaan valtuustoryhmien neuvottelut olivat enemminkin muodollisuus. Tämän vuoksi keskusta jättää tämän pöytäkirjalauseuman. ”

Liitteet:

- Elinvoima- ja työllisyysohjelma

Täytäntöönpano: Toimialat, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

ohjelmajohtaja Ulla Boer, 040 640 1971
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)